

Fastighet Järstorp 3:1

Järstorp, Jönköpings kommun

Underlag för planbesked

Planbesked

Den som vill göra en åtgärd som kan innebära att en detaljplan behöver antas, upphävas eller förändras har rätt att begära om planbesked. Detsamma gäller om en områdesbestämmelse behöver upphävas eller förändras.

Vid positivt planbesked redovisas vilket år planarbetet bedöms påbörjas. Ett positivt planbesked innebär dock ingen garanti för att en plan slutligen kommer att antas eller att önskad volym kommer att godkännas. Beskedet bekräftar enbart att ett planarbete kan påbörjas. Vid negativt planbesked redovisas skälen för detta. Ett planbesked är ett kommunalt beslut som inte är bindande och inte möjligt att överklaga.

För mer information om planbesked, se kommunens hemsida www.jonkoping.se (sökord: planbesked).

1. Ansökan och förslag till beslut

Fastighet

Järstorp 3:1

Fastighetsägare

Jönköpings församling, Svenska kyrkan Jönköping

Sökande

Fastighetsägaren

Huvudsakligt syfte

Ansökan om planbesked avser att bygga ut befintlig begravningsplats samt uppföra en ceremonibyggnad och toalett. Detta för att kunna uppfylla de behov som finns för bland annat särskilda gravplatser och markreserv för gravplatser vid händelse av kris eller krig.

Beskrivning av ansökan

Den sökande har lämnat in en ansökan som visar ett förslag på hur begravningsplatsen kan komma att se ut samt en markteknisk undersökning och en geoteknisk undersökning. I ansökan finns skisser, ritningar, kartor och sektioner på både den större helheten och de mindre detaljerna. Delar av materialet visas på nästkommande sidor.

Förslag till beslut

Stadsbyggnadskontoret föreslår att positivt planbesked lämnas för fastighet Järstorp 3:1.

Planbeskedet innebär inte att angiven användning och utformning är godkänd, utan ställning till hur det ska utformas och hur anpassning ska ske görs i detaljplanen.

Behov av gravplatser i Jönköpings församling

Jönköpings församling är en av elva huvudmän som är myndighet för begravningsverksamhet i Jönköpings kommun (Huvudmän är Bankeryd, Barnarp, Gränna/Visingsö, Huskvarna, Lekeryd, Månsarp, Norra Mo, Norrahammar, Rogberga/Öggestorp, Skärstad och Jönköping). Ansvaret för särskilda begravningsplatser ligger i första hand hos varje huvudman, men i dagsläget har Jönköpings församling ansvaret för särskilda begravningsplatser för samtliga ovanstående församlingar, samt även samarbete med andra församlingar i bland annat Habo. Jönköpings församling ansvarar för begravningsverksamhet i Jönköpings kommun och har ansvar för cirka 65% av befolkningen i kommunen.

*Bild från
Östra kyrkogården*

De särskilda begravningsplatser som det i dagsläget är i störst behov av inom kommunen är muslimska gravplatser. På sikt kommer även andra religioner att behöva begravningsplatser inom kommunen, som idag har begravningsplatser i t.ex. Göteborg och Borås.

Jönköpings kommun växer och befolkningens mängden beräknas vara 150 000 invånare år 2026 enligt befolkningsstatistik från Jönköpings kommun. Befintliga kyrkogårdar och begravningsplatser går av förklarliga skäl inte att bygga ut vilket är nödvändigt för att möta det ökade befolkningsantalet.

En anledning till att det behöver byggas en ny begravningsplats är att behovet av särskilda gravplatser, exempelvis muslimska gravar, ökar. Idag finns en muslimsk begravningsplats på Östra kyrkogården men inom drygt två år är den fullbelagd enligt dagens statistik. Det är därmed mycket angeläget att tillskapa mark för särskilda gravplatser. Jönköpings församling har avtal med Huskvarna pastorat samt tolv andra huvudmän om att tillhandahålla särskilda gravplatser åt dessa församlingar (De elva som nämnts ovan och Habo). För traditionella gravar är behovet av en ny begravningsplats stort men inte akut.

Jönköpings församling har tillsammans med Huskvarna pastorat diskuterat hur vi tillsammans kan möta det ökade dödstalet i Jönköpings kommun och konstaterat i en lokaliseringsutredning att en utbyggnad av Järstorp skulle vara en lämplig och välfungerande lösning.

Enligt Jönköpings kommuns områdesbestämmelser för Järstorp från år 1992 framgår det att Jönköpings församlings mark kan vara lämplig för utbyggnad för begravningsändamål. Enligt områdesbestämmelserna konstateras att det är lämpligt att behålla markreserven för att befintliga begravningsplatser inte går att bygga ut och att behovet av särskilda gravplatser kommer öka.

Behovet av nya gravplatser som behöver tillgodoses i Järstorp:

- Särskilda gravplatser är med dagens statistik ca. 25st per år.
- Traditionella gravplatser är ca. 5st per år

Tendensen i Jönköping liksom övriga landet är att behovet av särskilda gravplatser ökar. En faktor i sammanhanget är också att Jönköping har flera nya utbyggnadsområden i närheten av Järstorp och att begravningsplatsen även kommer att fungera som deras närkirkgård. Det innebär att behoven ovan sannolikt ökar i framtiden.

Efter alla händelser i världen har alla begravningshuvudmän blivit ålagda att ta fram kris- och krigsgravplatser till 5 procent av församlingens medlemmar. För Jönköpings församling innebär det ca. 3500st. Församlingen har idag inte den markreserv som skulle kunna användas som kris- och krigsgravplatser men med en utbyggnation av Järstorp skulle Jönköpings församling kunna uppfylla de krav som ställts.

I Jönköpings kommun bör antalet kris- och krigsgravplatser vara ca 7500 st som idagsläget inte finns tillgängliga på de befintliga kyrkogårdarna. Utöver Järstorp behöver ytterligare 4000 gravplatser möjliggöras i händelse av kris och krig.

Området är uppdelat i norra respektive södra delen. För att tillgodose dagens behov behöver endast en del av området anläggas och övrig mark ska finnas kvar som markreserv för ett framtida behov. Vid till exempel händelse av kris eller krig. Delen som förblir markreserv kan fortsätta arrenderas ut för jordbruksändamål.

Landskaps
gruppen

ILLUSTRATIONSPLAN - ÖVERSIKT

2. Beskrivning av området

Översiktskarta 1
(Karta från GIS)

Översiktskarta 2
(Ortofoto)

Foto från kyrkan

Foto på nuvarande område för kapellet

Järstorps kyrka och kyrkogårdar ligger i ett öppet och böljande åkerlandskap några kilometer nordost om Jönköping. I omgivningarna finns flera herrgårdar som satt prägel på landskapet. Stadsdelarna Hisingstorp, Bymarken och Vätterslund med villor och annan bostadsbebyggelse ligger nära i öster. Den gamla kyrkogården har liksom kyrkan medeltida anor och är en typisk lantkyrkogård med gråstensmur, trädkrans och grusgångar. Vid kyrkan ligger församlingshemmet som tidigare var kyrkskola. Det har en långsmal form och i mitten på dess västra sida ligger Järstorps nya kyrkogård och kapell som kom till i början av 1900-talet. Den nya kyrkogården är rektangulär och har en klassicerande uppbyggnad likt många andra kyrkogårdar från den här tiden.

Järstorps kyrkby ligger inom ett Riksintresse för kulturmiljövården. De av Jönköpings kommun upprättade Områdesbestämmelserna för Järstorp (19920826) avser bevara kyrkomiljön, de stora herrgårdarna och det storslagna öppna landskapet. Siktlinjen mot kyrkan är en viktig del i landskapets karaktär och bör bevaras och inte döljas med höga träd eller byggnader. De anger att landskapet ska hållas fritt från ny bebyggelse och att eventuella förändringar bör anpassas till miljön. De tar också upp att marken söder om kyrkan utgör markreserv för begravningsändamål och att utformningen av en ny begravningsplats bör anpassas så att kulturlandskapet inte påverkas negativt.

Foto på Järstorps kyrka

Foto på Järstorps kapell

Foto mot Järstorps Kyrka

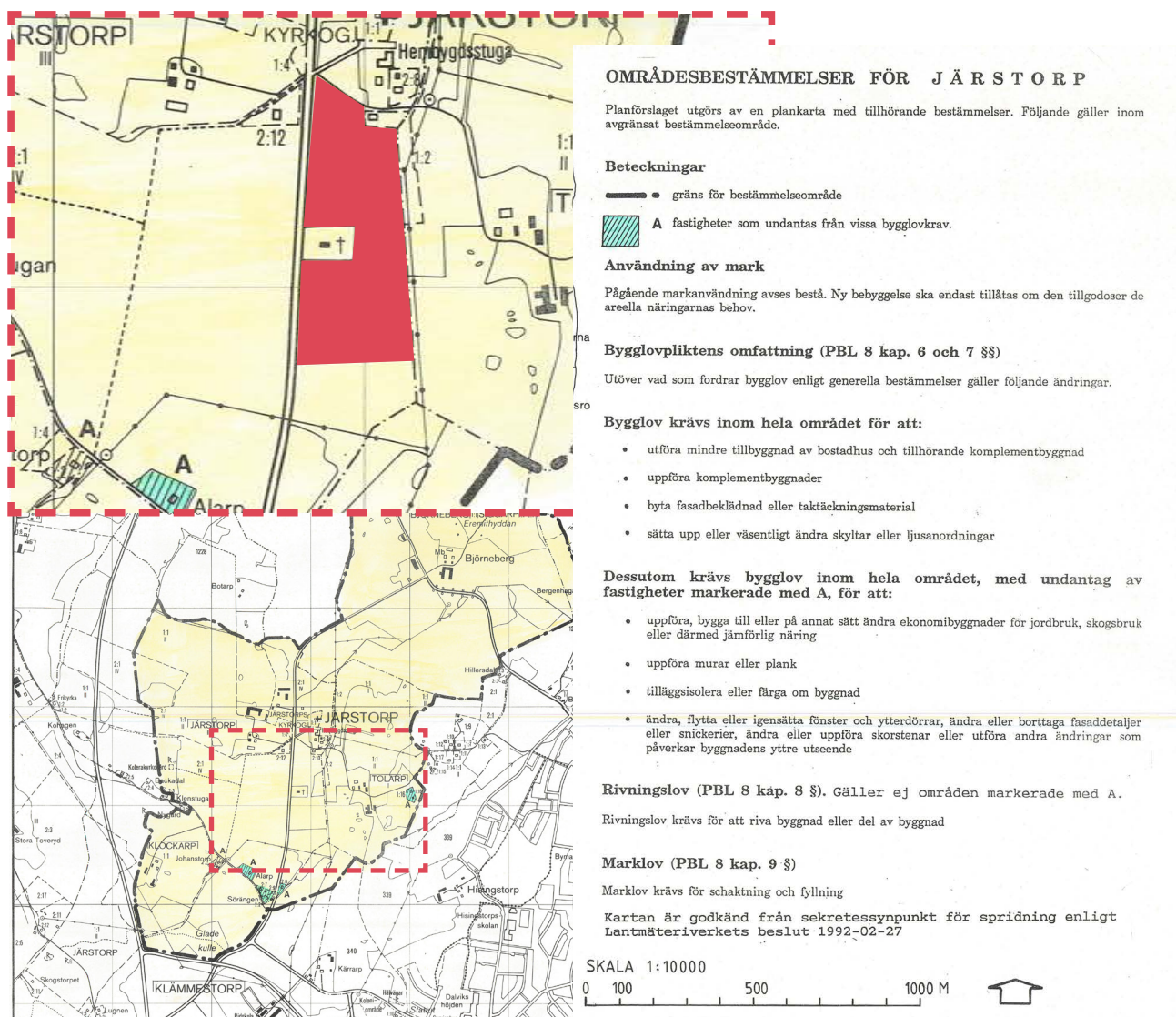
3. Förutsättningar

Gällande områdesbestämmelser

Gällande områdesbestämmelser för Järstorp 1992.08.26 anger att pågående markanvändning avses bestå och att ny bebyggelse endast ska tillåtas om den tillgodoser de areella näringarnas behov. Utöver det är avsikten med områdesbestämmelserna att bevara kyrkomiljön, de stora herrgårdarna och det storslagna öppna landskapet.

Gällande områdesbestämmelser med ett utsnitt markerat i röd streckat linje och en röd markering för berört område

Området utgörs av ett storslaget, mjukt kuperat odlingslandskap, beläget på höjdsplatån väster om Vättern. Tillsammans med landskapet är även de delar kopplat till kyrkan värdefulla att bevara. De äldsta delarna i Järstorp kyrka är medeltida men nuvarande utformning präglas av en större om- och till- byggnad från 1831. Vid eller i nära anslutning till kyrkan finns även en äldre kyrkskola, hembygdsgård och ett kapell.

Beskrivning av områdesbestämmelser

Utbyggnad av kyrkogården

I Beskrivningen för områdesbestämmelserna för Järstorp står det under 1:3 Utbyggnad av kyrkogården att:

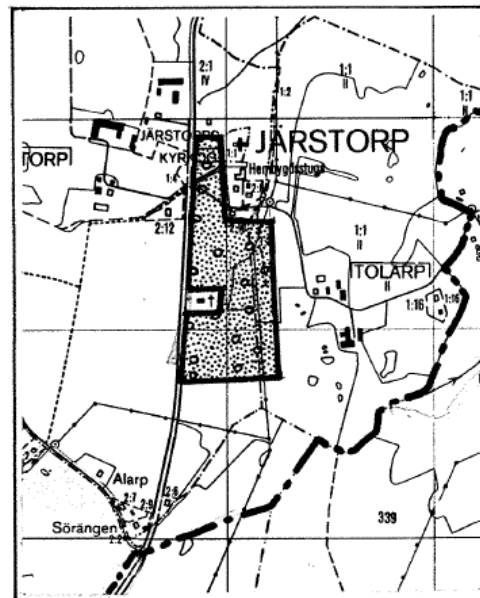
Järstorps församling ingår i Jönköpings kyrkliga samfällighet. Övriga kyrkogårdar inom samfälligheten har inte så stora utbyggnadsmöjligheter för begravningsändamål. Det kan därför vara lämpligt att behålla en stor markreserv just kring Järstorps kyrka. Man har också tänkt på att invandrare som tillhör främmande religioner har särskilda önskemål om egna begravningsplatser, vilket eventuellt skulle kunna tillgodoses vid Järstorp.

Markreservationen är ännu schematiskt avgränsad. Kommunen har för avsikt att genomföra en grundundersökning för att bedöma markens lämplighet som begravningsplats.

Järstorps socken är trots närheten till Jönköping en landsbygdssocken och kyrkogårdens dimension och utformning bör vid kommande planläggning anpassas så att kulturlandskapet inte påverkas negativt. Utbyggnaden ska i första hand tillgodose begravningsplatsbehovet för de nya bostadsområdena vid Hisingstorp och Sveahäll.

3.

Karta från beskrivning av
områdesbestämmelser.
Berört område finns
inom markerad yta

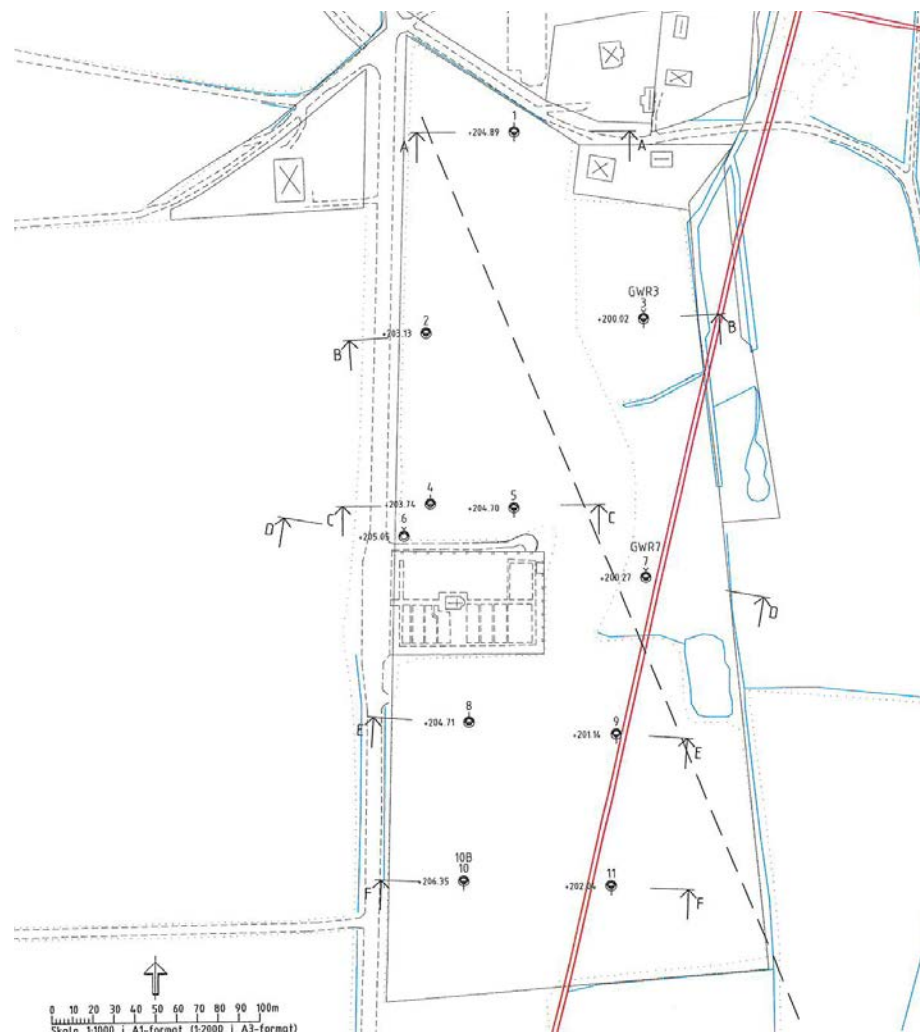
MARKRESERVATION FÖR
BEGRAVNINGSPLOTS

Geoteknisk undersökning

I beskrivningen av områdesbestämmelser uttrycks det att platsen måste undersökas för att se om den är lämplig för begravningsplats. En geoteknisk undersökning och en markteknisk undersökning har genomförts 2021-02-09.

I utvärderingen av den geotekniska undersökningen bedöms området vara användbart för begravningsplats. Jorddjupet ska enligt SGU:s jorddjupskarta varamellan 5-10 meter ner till berg. Denna karta stämmer inte alltid med verkligheten och om det planeras att schaktas på de högre delarna rekommenderas det att undersökningen kompletteras med Jb(jord-berg) - sonderingar för att bestämma jorddjupet mer exakt. Detta behövs även för att kunna bedöma hur många kistor som får placeras ovanpå varandra och för att ta fram en dräneringsplan.

Om nya byggnader ska uppföras (kapell etc.) rekommenderas att kompletterande geundersökning utförs i läge för nya byggnader eftersom jordens relativa fasthet är varierande i de nu undersökta punkterna.

Översiktsplan för centrala tätorten

*Karta som visar
markanvändning*

I översiktsplanen har kommunen bedömt att det är lämpligt att pågående markanvändning arell näring består. Däremot är platsen redan avsatt som markreservat för begravningsplats i områdesbestämmelser, vilket är en precisering som är gällande över översiktsplanens inriktning och som var bestämd innan riksintresset lades ut över området.

Kulturmiljövärden & Kulturmiljöområde med förhöjd bygglovsplikt

Området finns i ett mjukt kuperat odlingslandskap, beläget på höjdplatån väster om Vättern. Mellan de öppna partierna finns ytor med ädellövskog och hagmark med enstaka större träd. Flera av gårdarna i området är av herrgårdskaraktär och centralt på en höjdrygg ligger Järstorps kyrka. Kyrkan är medeltida men genomgick en stor om- och tillbyggnad 1831 och dess torn uppfördes 1864. Strax intill ligger den äldre vinkelbyggda kyrkskolan, där den västra delen från 1829 även använts som sockenstuga. Prästgården ligger väster om dessa och byggdes på 1780-talet, men blev om- och tillbyggd på 1950-talet. Här finns även ett skolhus från 1932.

Järstorps säteri har anor från 1600-talet, men huvudbyggnaden och de två flygelbyggnaderna uppfördes under 1800-talet. Väster om säteriet ligger en kolerakyrkogård från 1834, inte långt från ett gravfält från järnåldern. Här finns Klockarps gård, från mitten av 1800-talet och Tolarp, med mangårdsbyggnad från 1906, med flygelbyggnader som uppfördes under sent 1700-tal.

Björnebergs säteri är en av länets bäst bevarade herrgårdsanläggningar från 1700-talet, huvudbyggnaden uppfördes 1766. Utöver denna finns här såväl inre som yttre flygelpar samt trädgård. Berget bakom huvudbyggnaden har anordnats som en engelsk park, med ett högt placerat lusthus och eremitkoja.

*Utsnitt från
utbyggnadsstrategin
Kulturmiljövärden. Berört
område markerat i vitt.*

*Utsnitt från
utbyggnadsstrategin
Kulturmiljöområde med
förhöjd bygglovsplikt. Berört
område markerat i vitt.*

Jordbruksmark

Jordbruksmark omfattar både åkermark och betesmark. Den mark som berörs ägs av svenska kyrkan men är utarrenderat i väntan på utbyggnad av kyrkogården till en arrendator.

Brukningsvärd jordbruksmark är en viktig nationell naturresurs för att säkra nutida och framtida livsmedelsproduktion. Under år 2020 fattade kommunfullmäktige i Jönköpings kommun ett politiskt beslut om att framtida exploatering av brukningsvärd jordbruksmark inte ska ske. Mindre områden insprängda i tätortsstrukturen eller som på något sätt inte fungerar i en brukningsenhet ska dock kunna exploateras.

Jordbruksmark som allmänt intresse

I propositionen (1985/86:3) förtydligas att brukningsvärd jordbruksmark är sådan mark som utifrån läge, beskaffenhet och övriga förutsättningar lämpar sig för jordbruksproduktion.

Läge: Det tänkta planområdet är ca 6 hektar stort och består av till största del åkermark, men även en mindre del skog. Området är lokaliserat i närheten till en kyrka, kapell, herrgårdar/gårdar och ett fåtal villor.

Beskaffenhet: Användningen på platsen är jordbruk via en arrendator. Marken har sedan 1992 varit markreservat för att anlägga begravningsplats och kommer anläggas i etapper vid behov och övrig mark kommer fortsätta arrenderas ut.

Berörd mark utgörs av medelavkastande för Sveriges mått, men högavkastande i mått för Jönköpings kommun. På den aktuella ytan odlas spannmål för livsmedelskonsumtion, vilket är ett tecken på att marken har god beskaffenhet.

Övriga förutsättningar: I Järstorp är det öppna landskapet/åkermarken och herrgårdarna viktigt för karaktären. Begravningsplatsen ska utformas och planeras med hänsyn till detta.

När marken tas i anspråk för kyrkogård påverkas att fältets storlek blir mindre, men arrendatorn har fortfarande kvar nästan 1,8 hektar i ett skifte på annans mark söder om när all mark är ianspråktagen för kyrkogård. Då halva ytan ska utgöra krisberedskap så kommer denna yta finnas kvar som åkermark i ett sammanhängande skifte med marken söder om kyrkogården på sammanlagt ca $2,5 + 1,8 \text{ ha} = 4,3 \text{ ha}$. Förhoppningsvis blir det ingen kris på lång tid framöver. Att fältstorleken minskar mot idag, gör att det blir något mer vändtegar än idag, däremot påverkas inte arronderingen (fältets form), den kommer att vara kvar som idag.

Arrendatorn bedriver verksamhet inriktad på spannmålsodling för livsmedelskonsumtion på denna fastigheten och även på flera andra fastigheter i närområdet. När arrendatorn tappar 2,7 ha för kyrkogård så påverkas inte en spannmålodlares lönsamhet i någon högre grad, när de har fler arealer totalt i sin verksamhet. Att i ett första läge tappa 2,7 ha och ev. senare tappa 2,5 ha är inte väsentligt för en heltidsdriven spannmålsgårds lönsamhet när man beaktar deras totala arealbehov.

Kyrkan kan säga upp sin arrendator ett år innan arrendet går ut för självinträde, då utgör det ingen grund för ersättning.

Att den marken som inte kommer användas som kyrkogård utan bara avsätts som krisberedskap fortsätter att brukas är en fördel när det kommer till gravplatser som kommer användas i kris eller krig. Då det innebär att marken näst intill direkt kan schaktas i.

Utsnitt från
Översiktsplanen
Jordbruksmark

Väsentligt samhällsintresse

Enligt Miljöbalken 3 kap 4§ får brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och om detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

En bedömning har gjort att begravningsplats i det här fallet är av väsentligt samhällsintresse. Församlingarna i kommunen behöver uppfylla ett visst antal gravplatser i händelse av krig eller kris. Idag uppfylls inte denna siffra på 5% av befolkningen. En utbyggnad i Järstorp kommer innebära att en viss del av antalet gravplatser kommer tillgodoses.

Det är även av intresse att möjliggöra för särskilda gravplatser då de platser som finns kommer vara fullbelagda om ca 2 år. Dessa gravar är exempelvis muslimska gravar och de kräver viss annan utformning och placering än de gravar som finns tillgängliga.

Som tidigare nämnt har Jönköpings församling avtal med Huskvarna pastorat samt 12 andra huvudmän om att tillhandahålla särskilda gravplatser för dessa församlingar. För traditionella gravar är behovet av en ny begravningsplats stort men inte akut.

Lokaliseringsprövning

I områdesbestämmelser för Järstorp från 1992 är aktuell plats planerad som markreservat för begravningsplats. En övergripande utredning av befintliga kyrkogårdar och deras utvecklingsmöjligheter är gjord av Huskvarna pastorat och Jönköpings församling på deras egna mark. Det finns inom Jönköpings församling sex befintliga kyrkogårdar och i Huskvarna pastorat finns det tre befintliga kyrkogårdar. De befintliga begravningsplatserna och kyrkogårdarna börjar nå sin maxkapacitet eller kommer göra det inom några år. Det finns inga stora möjligheter att utvidga dessa befintliga begravningsplatser/kyrkogårdar då huvuddelen av dessa ligger inom befintlig tätortsmiljö och kyrkan äger endast mark för utvidgning vid Järstorps Kyrka. Därav är Järstorp den bästa platsen som finns att utöka på, den ligger även bra till för de församlingar som har tänkt att nyttja den. Platsen är även bra för att det finns ett neutralt begravningskapell som kan utnyttjas av olika religioner. En mer detaljerad avgränsning och utformning av platsen kommer ske i ett senare planarbete.

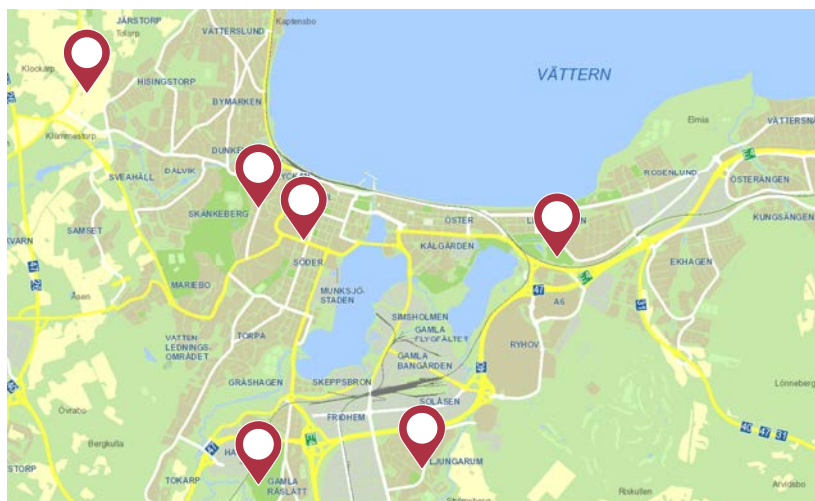
Järstorps kyrkogård är inte markerad som begravningsplats i den nya översiktsplanen från 2023. De flesta kyrkogårdar är inte markerade som begravningsplatser och det innebär inte att man aktivt valt bort den användningen. I och med att man inte tagit ett större helhets grepp om kyrkogårdar i översiktsplanen görs bedömningen här i planbeskedet. Bedömningen bygger på kyrkans egen utredning som hänvisas till i kapitel Lokaliseringsprövning. Kommunen har även studerat dessa ytor och vi finner också att Järstorp är det bästa alternativet inom deras markområden för att förlägga begravningsplats på för särskilda gravplatser samt bästa plats för gravplatser i beredskapssyfte, för att

täcka in Jönköping och Huskvarnas församlingars behov. Dessutom så kommer det behövas en ytterligare större yta för beredskapskyrkogård samt utökningar i de mindre församlingarna i kommunens ytterområden för att täcka in allt behov i beredskapssyfte.

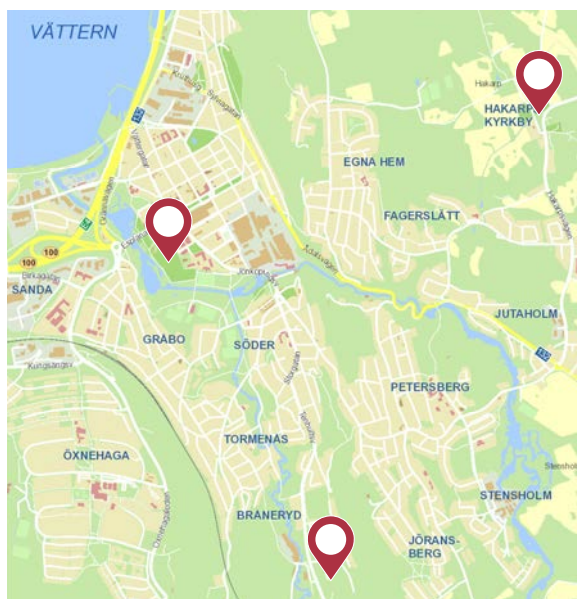
För att uppnå de rekommendationer som finns för antal gravplatser i kris och krig (på 5% av befolkningen) behövs områden som Järstorp 3:1. Områden som går att ta i bruk som begravningsplats med kort varsel. Att ha gravar för kris eller krig är något som ses över i hela Sverige sedan biskopen meddelade det i slutet av 2022 på uppmaning från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).

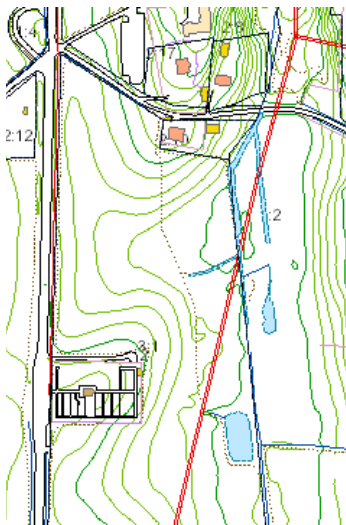
Det är en stor fördel om begravningsplatsen ligger i nära anslutning till ett befintlig begravningskapell. På så sätt kan kistan bäras direkt ut på kyrkogården och samling kan ske i en neutral lokal som finns tillgänglig.

*Karta som visar Jönköpings
Församlings kyrkogårdar*

*Karta som visar Huskvarna
Församlings kyrkogårdar*

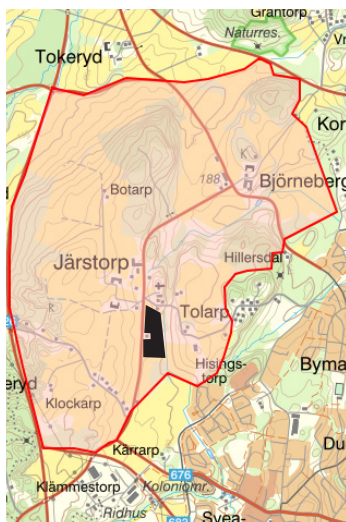

Karta som visar
vattendrag i området

VA, dagvatten och skyfall

En byggnation av begravningsplats kan komma att påverka närliggande vattendrag och åkermark. Det måste således finnas tillräcklig med dränering och reningsanläggningar/dammar på platsen för att undvika en större påverkan. En framtida dräneringsutredning av området behöver göras. Ytterligare åtgärder bör ses över för att förhindra en större påverkan på dessa vattendrag och övrig åkermark.

Även dagvatten och skyfall (med hänsyn till kommande klimatförändringar), kommer att studeras i kommande detaljplanearbete.

Länsstyrelsens avgränsning
för Riksintressen gällande
Kulturmiljövård. Berört
område markerat i svart.

Riksintressen

Riksintresse Kulturmiljövård

Området ligger inom riksintresse för kulturmiljövård och berör Järstorps sockencentrum med 1100-talskyrka (ombyggd 1831), skola, fattigstuga och prästgård. Pestkyrkogård. Björnebergs 1700-talsherrgård med engelsk park och alléer. Järstorps 1600-talssäteri med huvudbyggnad i italiensk stil från 1878. Klockarps gård med manbyggnad från 1888. Tolarp med huvudbyggnad från 1906 i jugend och nationalromantisk stil. Området kring herrgårdarna med hög uppodlingsgrad.

Det ställningstagande som tagits i översiktsplanen är att marken bör ha en fortsatt pågående markanvändning. Målet är att bevara bebyggelsens ursprungliga karaktär kring Järstorps kyrka och de stora gårdarna samt det storskaliga öppna jordbrukslandskapet.

Riksintressen för kulturmiljövård är ett urval av miljöer som ska representera hela landets 10 000-åriga historia från stenålder till nutid. En kulturmiljö av riksintresse är ett område där landskapet är så präglad av sin historia, att kulturmiljön utgör en av platsens stora tillgångar. I dessa miljöer väger de kulturhistoriska värdena därför särskilt tungt vid en avvägning mellan olika intressen.

4. Utredningsbehov

Innan utredningar beställs ska alltid kontakt tas med planavdelningens plankoordinatorer. Kommunens specialister ställer upp ned hjälp vid startmöte, mellanmöte och slutmöte med konsulterna.

I kommande detaljplanearbete bedöms i dagsläget följande utredningar komma att behövas:

Utredningar som kan genomföras före planstart:

- Arkeologisk utredning
- Naturvärdesinventering och ekosystemtjänster
- Kulturhistorisk inventering och påverkan på riksintresset
- Kompletterande utredningar till den redan genomförda geotekniska utredningen
 - Jb (jord-berg) -sonderingar
 - Kompletterande geoundersökning som mäter jordens relativa fasthet som är varierande i de nu undersökta punkterna

Utredningar som kan genomföras i samband med planarbete:

- Dagvattenutredning med hänsyn till klimatanpassning
- Dräneringsutredning av kyrkogårdsområdet samt behov av reningsanläggningar/dammar för detta vatten
- Omgivningspåverkan - landskapsanalys, hur siktlinjen och öppenheten mot kyrkan kan bevaras
- Arkitekturstrategin - granska föreslagen bebyggelse och struktur utifrån arkitekturstrategin , baserat på projektets arkitektoniska idé, stadsbyggnadsidé, samspel med sin omgivning och hur det bidrar till sin omgivning

Ytterligare utredningar kan visa sig vara nödvändiga under planarbetets gång.

5. Bedömning

Området har varit utpekad i områdesbestämmelser sedan 1992. En övergripande utredning av befintliga kyrkogårdar och deras utvecklingsmöjligheter är gjord av Jönköpings församlings och Huskvarna pastorat på deras egna mark.

I och med att man inte tagit ett större helhetsgrepp om kyrkogårdar i översiktsplanen görs bedömningen här i planbeskedet. Bedömningen bygger på kyrkans egen utredning som hänvisas till under rubriken Lokaliseringsprövning. Kommunen har även studerat dessa ytor och vi finner också att Järstorp är det bästa alternativet inom deras markområden för att förlägga begravningsplats för särskilda gravplatser samt bästa plats för gravplatser i beredskapssyfte, för att täcka in Jönköping och Huskvarnas församlingars behov.

Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och om detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. En lokaliseringsprövning har gjorts i detta planbesked.

En bedömning har gjort att begravningsplats i det här fallet är av väsentligt samhällsintresse och att ingen annan mer lämplig mark finns att tillgå i anslutning till befintliga kyrkogårdar. Kyrkogårdsförvaltningen planerar att endast anlägga halva området för nuvarande behov. Resterande halva bör finnas planlagd som markreserv för krig och kris, men kan brukas som åkermark tills den dagen den behöver tas i anspråk.

Kyrkogårdsverksamhet är en angelägenhet med stort allmänt intresse, markytan har varit reserverad för denna verksamhet genom områdesbestämmelser innan riksintresset och beslut om jordbruksmarken togs. Det bedöms möjligt att genom en planändring bedömma områdets lämplighet för kyrkogårdsändamål. Det som behöver avvägas i kommande detaljplanearbete är områdets användning och hur området ska avgränsas med tanke på kulturhistoriska värden och närheten till kyrkan, det är inte givet att hela området kan utnyttjas som kyrkogård. Det bör studeras vidare hur man gör anpassningar till det storskaliga landskapsrummet och tar hänsyn till siktlinjer och det öppna landskapet mot kyrkan. Det är viktigt att i kommande plan styra de delar av kyrkogården som inte får ha stora träd/byggnader på vissa ytor, med tanke på viktiga siktlinjer och hur det upplevs i landskapsrummet även hur man löser dränering och rening av dagvatten samt skyfall behöver studeras. Det finns flera skyddsvärda träd runt kyrkan. Dessa behöver ingå i inventeringen och värnas både i planering och i byggskedet.

Det är angeläget att anpassning sker till kulturmiljön vilket framgår av planbeskedet. När det gäller påverkan på riksintresse kulturmiljö behöver kommande detaljplan ta ställning till om särskilda skyddsåtgärder behövs för att undvika påtaglig skada på riksintresset.

Avtal skall skrivas som reglerar kommande plankostnader, vilka exploatörens skall bekosta. Vid framtagande av detaljplaner jobbar Jönköpings kommun med stor exploatörsamverkan och ställer från kommunens sida upp genom att leda och samordna planarbetet tillsammans med breda arbetsgrupper, som har kompetens inom olika specialområden. Som utgångspunkt är det exploatören som bekostar det underlag samt de utredningar och undersökningar som krävs inom fastigheten.

6. Förslag till beslut

Stadsbyggnadskontoret föreslår att positivt planbesked lämnas för fastighet Järstorp 3:1.

Planbeskedet innebär inte att angiven användning och utformning är godkänd, utan ställning till hur det ska utformas och hur anpassning ska ske görs i detaljplanen.

Detaljplanen bedöms få laga kraft cirka 2 år efter det att ett detaljplanearbete startas, under förutsättning att den inte överklagas. Tidplan för ärendet kommer styras i förhållande till andra projekt inom kommunen.

Detaljplanen bedöms kunna påbörjas år 2026.

Stadsbyggnadskontoret

Sofia Starck

Planarkitekt

Liselott Johansson

Planchef